

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи

2024-2025 навчальний рік

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Основи профілактики алкоголізму, токсикоманії та наркоманії»

(Дисципліна за вибором)

Очна форма навчання

галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність /ОКР 228 «Педіатрія»

ОПП «Педіатрія» другого (магістерського) рівня

Курс 4

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи

Схвалено методичною комісією з проблем терапевтичного профілю

Протокол від:
“_30_”08_____2021_ року № 10__

Протокол від:
“_31_”_08_____2021__ року № _1__

Завідувач кафедри

(підпис) проф.Кожина Г.М.
(прізвище та ініціали)

Голова

(підпис) проф.Кравчун П.Г.
(прізвище та ініціали)

Розробники силабусу:

1. Кожина Г.М., завідувач кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи,
2. Терьошина І.Ф., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, кандидат медичних наук,
3. Гайчук Л.М., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, кандидат медичних наук,
3. Стрельникова І.М., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, кандидат медичних наук,
4. Зеленська К.О., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, кандидат медичних наук.
5. Радченко Тетяна Миколаївна., асистент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, кандидат медичних наук

Викладачі: Литвиненко В.В., асистент кафедри, к.м.н., Радченко Т.М., к.м.н., асистент кафедри.
Контактний тел. та E-mail викладача:

Литвиненко В.В. +3 80(68)318 73 90, e-mail: vv.lytvynenko@knmu.edu.ua

Радченко Т.М. +3 80(68)318 73 90, e-mail: tm.radchenko@knmu.edu.ua

Очні консультації, заочні консультації. Он-лайн консультації: на платформі Moodle ,Zoom або GoogleMeet по середам кожного тижня о 14 годині за київським часом.

Локація: 61022, м.Харків, пр. Науки, 4; вул. Академіка Павлова, 46.
Тел./факс (057) 738-10-68.

Клінічна база кафедри: КНП ХОР «Обласна клінічна психіатрична лікарня №3», Військово-медичний клінічний центр Північногорного регіону, ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України», КНП ХОР «Обласний наркологічний диспансер», ННМК «Університетська клініка» ХНМУ.

E-mail:

kaf.6med.psihiatrii@knmu.edu.ua

Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (практичні заняття 8:00-12:15 / 12:25-16:45 у відповідності з розкладом; лекції – 9:20-11:00, 13:20-15:00 у відповідності з розкладом).

Вступ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Основи профілактики алкоголізму, токсикоманії та наркоманії»: складена відповідно до Освітньо-професійної програми “Педіатрія ” та проекту Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 228 “Педіатрія”.

Опис навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є хворі на наркологічну патологію, питання профілактики, діагностування данної патології, ознайомитись з етіологічними чинниками цих захворювань

Міждисциплінарні зв'язки:

Навчальна дисципліна базується на вивченні студентами основ загальної психології, соціології, анатомії людини та фізіології людини, патоморфології та патофізіології, деонтології в медицині, психології спілкування та інтегрується з цими дисциплінами, та закладає основи вивчення студентами психіатрії, наркології, внутрішніх хвороб, педіатрії та інших клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію з ними.

Пререквізити та кореквізити дисципліни

Пререквізити дисципліни. Навчальна дисципліна базується на вивченні студентами, анатомії людини та фізіології людини, патоморфології та патофізіології, деонтології в медицині, психології спілкування та інтегрується, медичної психології з цими дисциплінами, та закладає основи вивчення студентами психіатрії, наркології, внутрішніх хвороб, педіатрії та інших клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію з ними.

Кореквізити дисципліни « Психіатрія та наркологія», «Медична психологія».

Роль та місце дисципліни у системі підготовки фахівців: **вивчення дисципліни** забезпечує формування умінь застосовувати знання з в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності; закладає основи пізнання лікарем виникнення та пізнання питань даного напрямку хворої людини, формування здорового способу життя та профілактики порушення психічних функцій в процесі життєдіяльності та при різних захворюваннях на патологію, що обумовлена залежностями різної етіології.

Мета та завдання дисципліни

1.1. Мета вивчення дисципліни: навчання майбутніх лікарів методам профілактики тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії в професійній діяльності та повсякденному житті шляхом оволодіння необхідними знаннями щодо цієї теми

1.2. Основні завдання навчити майбутніх лікарів визначати етіологічні фактори та патогенетичні механізми формування тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії;

навчити майбутніх лікарів визначати клінічні прояви та типи перебігу тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії оволодіти та вміти використовувати методи профілактики тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії в професійній діяльності та повсякденному житті

1.3. Компетентності та результати навчання

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей	
Інтегральна компетентність	здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	– Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим – Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях – Знання та розуміння предметної області та розуміння

	професійної діяльності – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації – Здатність приймати обґрунтоване рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою – Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій – Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків – Здатність діяти соціально відповідально та свідомо
Фахові компетентності (ФК)	– Навички опитування – Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку, характеру харчування при лікуванні захворювань – Здатність до планування та проведення санітарно-гігієнічних, профілактичних та протиепідемічних заходів, у тому числі щодо інфекційних хвороб – Здатність до ведення медичної документації – Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

	Знання і розуміння: – здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді Застосування знань та розуміння: – оцінювання результатів опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень – проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів – ведення медичної документації, обробка державної, соціальної та медичної інформації Формування суджень: – здатність здійснювати оцінку стану здоров'я людини та забезпечувати його підтримку з урахуванням впливу навколишнього середовища та інших факторів здоров'я – здатність застосовувати набуті знання щодо існуючої системи охорони здоров'я для оптимізації власної професійної діяльності та участі у вирішенні практичних завдань галузі – сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Softskills):

- комунікаційні навички
- міжособистісні навички

- навички дослідження
- адаптивність
- емоційний інтелект

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3,0	Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	За вибором	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 228 «Педіатрія»	Рік підготовки:	
		4-й	-й
		Семестр	
		7-й, 8-й	-й
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 20 самостійної роботи студента - 70	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Другий (магістерський рівень)	Лекції	
		0 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		70 год.	год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: залік			

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Softskills):

- комунікаційні навички
- міжособистісні навички
- навички дослідження
- адаптивність
- емоційний інтелект

2.1 Опис дисципліни

2.1.1 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Визначення понять тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії	1	розповідь- пояснення, дискусія, бесіда,	Поточний контроль: уснеопитування Підсумковий контроль:залік
2	Організація наркологічної служби. Правові аспекти наркології. Судово-	2	розповідь- пояснення, дискусія, бесіда,	Поточний контроль: уснеопитування Підсумковий

	психіатрична, трудова та військово-психіатрична експертиза. Судова хіміко-фармацевтична експертиза лікарських засобів.			контроль:залік
3	Донозологічні форми вживання психоактивних речовин.	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія	Поточний контроль: уснеопитування Підсумковий контроль:залік
4	Етіопатогенетичні механізми формування тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії. Вікові, статеві та соціальні особливості вживання психоактивних речовин й залежності від них.	1	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,презентація. обговорення з викладачем учбових елементів заняття;	Поточний контроль: уснеопитування Підсумковий контроль:залік
5	Вживання алкоголю. Закономірності алкоголізації. Клінічна картина алкоголізму. Стадії захворювання.	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, дослідження студентами психічного стану пацієнтів групи ризику	Поточний контроль: уснеопитування Підсумковий контроль:залік
6	Металкогольні психози.	1	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, дослідження студентами психічного стану пацієнтів групи ризику що до суїцидів	Поточний контроль: уснеопитування Підсумковий контроль:залік
7	Алкогольний абстинентний синдром.	1	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, дискусія. дослідження студентами психічного стану пацієнтів	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль:залік
8	Класифікація психоактивних	1	розповідь-пояснення, бесіда,	Поточний контроль:

	речовин. Етіологія та патогенез залежності. Біохімічні та нейрофізіологічні механізми залежності при вживанні психоактивних речовин.		дискусія	уснеопитування Підсумковий контроль:залік
9	Великий наркоманічний синдром.	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія	Поточний контроль: уснеопитування Підсумковий контроль:залік
10	Психосоматичні та метаболічні/соматоневрологічні розлади при вживанні опіатів, канабіоїдів та залежності від них.	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія	Поточний контроль: уснеопитування Підсумковий контроль:залік
11	Психосоматичні та метаболічні/соматоневрологічні розлади при вживанні токсичних речовин та залежності від них.	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія	Поточний контроль: уснеопитування Підсумковий контроль:залік
12	Психосоматичні та метаболічні/соматоневрологічні розлади при тютюнопалінні.	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія	Поточний контроль: уснеопитування Підсумковий контроль:залік
13	Профілактика та реабілітація хворих на тютюнопаління, наркоманію, токсикоманію та алкоголізм, а також їх ускладнень.	1	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія	Поточний контроль: уснеопитування Підсумковий контроль:залік
Всього годин практичних занять	20			

2.1.2 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Основи психогігієни тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії.	10	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час	Поточний контроль: уснеопитування, самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль:залік

			практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	
2	Основи психопрофілактики тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії.	10	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: уснеопитування ,самоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік
3	Типи та види психореабілітаційних програм, щодо лікування тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії.	10	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: уснеопитуваннясамоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік
4	Методи першої невідкладної допомоги при гострій інтоксикації тютюном, алкоголем, токсичними речовинами та наркотиками.	20	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: уснеопитуваннясамоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік
5	Тютюнопаління, алкоголізм, токсикоманія, наркоманія та вагітність.	20	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час	Поточний контроль: уснеопитуваннясамоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік

			практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	
	Разом 70			

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1 Система оцінювання та вимоги. Поточна навчальна діяльність здійснюється та контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння студентами кожної теми дисципліни, за неї виставляються оцінки з використанням 4-бальної (традиційної) системи: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно». Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є залік.

Залік з дисципліни – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентами навчального матеріалу виключно на підставі результатів поточного навчання відповідно програми з дисципліни і не передбачає окремого навчального заняття для приймання заліку. На останньому тематичному навчальному занятті після закінчення обговорення теми заняття викладач навчальної групи оголошує суму балів студента за результатами поточного контролю і за виконання індивідуального завдання.

Оцінка з дисципліни визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності у балах, що виставляються на кожному семінарському занятті за відповідною темою і кількістю балів за виконання індивідуального завдання. Результати складання заліків оцінюються за двобальною шкалою: «зараховано», «не зараховано».

Студент отримує оцінку «зараховано», якщо він виконав усі види робіт, передбачених навчальною програмою з дисципліни, відвідав усі лекції та семінарські заняття, визначені тематичними планами, а за наявності пропусків – своєчасно їх відпрацював, набрав загальну кількість балів не менш як 120. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент з дисципліни за поточну навчальну діяльність і виконання індивідуального завдання – 200 балів.

Самостійну роботу студентів оцінюють під час поточного контролю на семінарському занятті.

Під час оцінювання знань студента з теоретичних питань, що входять до даного підсумкового заняття студенту виставляється традиційна оцінка, яка конвертується у багатобальну шкалу разом з оцінками за поточну навчальну діяльність.

Перерахунок середньої оцінки поточної навчальної діяльності у багатобальну шкалу ЕСТС проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів ХНМУ».

Підсумковий контроль - залік.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

Підсумковий бал за поточну навчальну діяльність (ПНД) та підсумкові заняття (ПЗ) визначається як середнє арифметичне традиційних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу.

Перерахунок середньої оцінки за поточну навчальну діяльність (ПНД) у багатобальну шкалу, для дисциплін, що завершуються заліком проводиться відповідно до таблиці. Для зарахування студент має отримати від 120 до 200 балів.

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Оцінювання результатів вивчення дисциплін проводиться безпосередньо під час заліку. Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за ПНД і і становить min – 120 до max – 200. Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS наведена у таблиці 6 .

Таблиця 6

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре

130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі підсумкові заняття, заліки.

Оцінки "Fx" або "F" ("незадовільно") виставляються студентам, яким не зараховано вивчення дисципліни, формою контролю якої є залік.

Після завершення вивчення дисципліни відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють студенту відповідну оцінку за шкалами (Таблиця 6) у залікову книжку та заповнюють відомості успішності студентів з дисципліни за формами: У-5.03А – залік;

Ліквідація академічної заборгованості (відпрацювання). Відпрацювання проводяться згідно положенню про відпрацювання ХНМУ

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

3.2. Питання для засвоєння навчального матеріалу.

1. Визначення понять тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії, гострої та хронічної інтоксикації, постінтоксикаційного стану, синдромів залежності та абстиненції, психічних і поведінкових розладів унаслідок вживання та залежності від психоактивних речовин.

2. Профілактика тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії в практичній діяльності лікаря, її види та форми.

3. Основи організації наркологічної служби.

4. Чинне законодавство щодо боротьби з поширенням вживання психоактивних речовин.

5. Вживання психоактивних речовин без синдрому залежності, його психологічні механізми та прояви.

6. Епідеміологія, загальні закономірності етіології та патогенезу вживання й залежності від психоактивних речовин.

7. Роль соціальних, психологічних, фізіологічних і біологічних чинників в етіології цих станів. **8.** Вживання та залежність від психоактивних речовин як соціальна, правова та медична проблема.

9. Медико-психологічні та соціально-правові питання вживання та залежності від психоактивних речовин.

10. Психологічні механізми та прояви вживання психоактивних речовин без синдрому залежності.

11. Клінічні ознаки гострої інтоксикації та постінтоксикаційного стану, терміни формування залежності. Систематичне вживання. Форми вживання.

12. Особливості патогенезу тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії. Етапи формування залежності.

13. Перші ознаки алкоголізму та наркоманії, що формуються (втрата кількісного та ситуаційного контролю, захисного блювотного рефлексу та інші ознаки).

14. Стадії захворювання. Вікові особливості вживання та залежності від психоактивних речовин. Мікросоціальні фактори вживання та залежності від психоактивних речовин (коалкоголізм, угруповання наркоманів тощо).

16. Поєднання алкоголізму з соматичними та психічними захворюваннями.

17. Макросоціальні впливи та ноогенні аспекти формування залежності від психоактивних речовин.

18. Соціальний статус та особливості вживання й залежності. Екологічні проблеми та розвиток залежності від психоактивних речовин.

19. Дія алкоголю на організм і психіку. Закономірності алкоголізації. Співвідношення між концентрацією алкоголю в крові та соматоневрологічним і психічним станом людини. Розповсюдженість вживання алкоголю.

20. Просте алкогольне сп'яніння, його стадії. Атипові форми сп'яніння. Патологічне сп'яніння. Групи ризику за розвитком алкоголізму.

21. Лабораторна діагностика алкогольного сп'яніння.

22. Металкогольні психози. Клінічна картина, типи перебігу, профілактика та реабілітація.

23. Алкогольний абстинентний синдром, ступені його виразності.

24. Психологічні, соматовегетативні та неврологічні прояви алкогольного абстинентного синдрому.

25. Клінічна картина невідкладних станів при алкоголізмі. Похмільний синдром, патогенетичні механізми його розвитку.

26. Психоактивні речовини, визначення поняття, класифікація.

27. Мотивації вживання психоактивних речовин. Етіологія та патогенез залежності.

28. Біохімічні та нейрофізіологічні механізми залежності.

29. Різновиди класифікацій психоактивних речовин.

30. Медичні, соціальні та юридичні критерії наркотичної речовини. Різниця між наркотичними та іншими токсичними психоактивними речовинами.

31. Великий наркоманічний синдром, його складові. Психічна, фізична залежність. Зміни первинної толерантності до психоактивних речовин.

32. Абстиненція (синдром відміни). Психотоксична дія психоактивних речовин. Соматотоксична дія психоактивних речовин.

33. Основні визначення та класифікації за темою. Найбільш розповсюджені в Україні та світі прекурсори та можливі похідні опіати та канабіоїди.

34. Найбільш характерні засоби немедичного використання.

35. Клінічні й диференційно-діагностичні особливості: а) гострої інтоксикації опіатами та канабіоїдами; б) постінтоксикаційного періоду; в) хронічної інтоксикації опіатами та канабіоїдами; г) абстинентного синдрому при залежності від опіатів та канабіоїдів; д) можливих психозів та інших психічних розладів при вживанні опіатів та канабіоїдів і залежності від них.

36. Терапія при опійному абстинентному синдромі. Характеристика осіб, що вживають психоактивні речовини ін'єкційно як контингент ризику за гемоконтактними інфекційними хворобами (у тому числі за СНІДом).

37. Найбільш розповсюджені в Україні та світі токсикоманічні речовини. Найхарактерніші засоби медичного та немедичного використання токсичних речовин.

38. Клінічні й диференційно-діагностичні особливості: а) гострої інтоксикації токсикоманічними речовинами; б) постінтоксикаційного періоду; в) хронічної інтоксикації токсикоманічними речовинами; г) абстинентного синдрому при залежності від токсикоманічних речовин; д) психозів та інших психічних розладів при вживанні та залежності від токсикоманічних речовин.

39. Клінічні й диференційно-діагностичні особливості: а) гострої тютюнової інтоксикації; б) постінтоксикаційного періоду; в) хронічної тютюнової інтоксикації; г) синдрому психологічної залежності від тютюну; д) синдрому фізичної залежності від тютюну.

3.3. Правила оскарження оцінки. Студент може оскаржити свою позитивну оцінку протягом доби. Для цього він письмово звертається до завідувачого кафедрою. Завідувач кафедри призначає комісію у складі 3 осіб: голова комісії – завідувач кафедри, та два члени комісії з викладачів кафедри. Ця оцінка є остаточною та оскарженню не підлягає.

4. Методи навчання Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є: а) практичні заняття, б) самостійна робота студентів (СРС).

Практичні заняття передбачають:

1) обговорення з викладачем учбових елементів заняття;

2) дослідження студентами психічного стану пацієнтів з залежностями;

3) виконання тестових завдань.

Студентам рекомендується вести протоколи практичних занять.

СРС та індивідуальна робота студентів містить:

- підготовку до практичних занять за запланованими темами;

- індивідуальну СРС (виступ на науково-практичній конференції клініки, написання статей, доповідь реферату на практичному занятті, тощо);

Викладачі кафедри забезпечують можливість здійснювати СРС, під час практичних занять проводять контроль та оцінку її виконання.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни. Щоб досягти мети навчання і успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати заняття, читати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; виконувати всі необхідні завдання і працювати щодня; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Відвідування занять та поведінка. Студентам необхідно не спізнюватися і не пропускати заняття; приходити на кафедру одягненими в медичний халат, мати змінне взуття, мати при собі, маску, зошит, ручку. До початку занять на клінічній базі кафедри студенти повинні пройти медогляд і мати санітарну книжку з допуском для роботи в лікувальному закладі.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Студенти з особливими освітніми потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, зв'яжіться з викладачем.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни: активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи.

Техніка безпеки. Всі студенти повинні обов'язково пройти інструктаж з техніки безпеки, який проводиться на початку першого заняття. Інструктаж проводить викладач академічної групи або відповідальна особа, згідно з інструкцією затвердженій наказом ХНМУ із записом у відповідному журналі.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності. Списування та плагіат при підготовці студентських наукових робіт не допускаються. Використання електронних гаджетів (мобільний телефон, планшет) не допускається в ході практичних занять, лекцій та при проведенні всіх видів контролю.

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

5. Рекомендована література

Базова

1. Психіатрія і наркологія [Підручник] / В.Л. Гавенко, В.С Бітенський, В.А.Абрамов та інші.; за ред. В.Л. Гавенка, В.С Бітенського. – К.: Медицина, 2009. – 488 с.

2. Дитяча психіатрія [Підручник] / Г.М.Кожина, В.Д. Мішиєв, В.І.Коростій та інші.; за ред. Г.М.Кожиною, В.Д. Мішиєва,. – К.: ВСВ «Медицина», 2014. – 376 с.

3. Наркологія [Підручник] / В.Л. Гавенко, Г.О.Самардакова, І.А.Григорова та інші.; за ред. В.Л. Гавенка, В.С Бітенського. – Х.: Регіон-інформ, 2003. – 244 с.

4. Довідник сімейного лікаря з питань психосоматики / Н.О.Марута, В.І.Коростій, Г.М.Кожина та інші. – К.: «Здоров'я», 2012. – 384 с.

Допоміжна

1. Словник – довідник психіатричних термінів [Навчальний посібник] / Г.М.Кожина , Самардакова Г.О., Коростій В.І . та інші. - ФОП Шейніна Є.В., 2012. - 176 с.

2. Органічні психічні розлади внаслідок соматичних захворювань: когнітивні та емоційні порушення. /Г.М.Кожина, Григорова І.А., Коростій В.І. та інші. - Харків: Раритети України, 2012. – 120 с.

3. Когнітивні та емоційні порушення внаслідок соматичних захворювань у осіб працездатного віку / Г.М.Кожина, Григорова І.А., Коростій В.І. та інші. - Харків: Раритети України, 2011. - 80 с.

4. Основні органічні захворювання головного мозку. [Навчальний посібник] / Гавенко В.Л., Г.М.Кожина Коростій В.І. та інші. - Харків, НТУХПІ, 2008. - 228 с.

Інформаційні ресурси

Сторінка **дисципліни** **в** **системі**

Moodle<http://31.128.79.157:8083/course/view.php?id=2952>

Інше:Перелік практичних навичок

Самостійно вести спрямовану бесіду з хворими, складати анамнез хвороби та життя, оцінювати стан хворого

Формувати адекватне відношення до захворювання у пацієнта і підтримувати його на всьому протязі лікувально-діагностичного процесу.

Дати психогігієнічні поради пацієнту.

Виробити тактику спілкування з хворими та їх родичами з урахуванням принципів лікарської етики і деонтології.

Вміти впроваджувати заходи первинної психопрофілактики залежним від ПАВ

Знати основні діагностичні алгоритми станів залежності (хімічна, Інтернет, гемблінг) й співзалежності та вміти їх застосовувати у практичній діяльності для профілактики та корекції.

Виявляти ознаки основних поведінкових, психічних і соматоневрологічних розладів при вживанні та залежності від психоактивних речовин;

Визначати донологічні форми зловживання алкоголем, наркотиками і токсичними речовинами;

Адекватно оцінити виявлені ознаки порушень, пов'язаних зі зловживанням тютюном, алкоголем, токсичними і наркотичними речовинами;

Проводити виховну роботу і використовувати методи профілактики тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії та наркоманії у повсякденному житті та професійній діяльності.